14/09/2022

14η Σεπτεμβρίου: Ημέρα Εθνικής Μνήμης για τη Γενοκτονία του Μικρασιατικού Ελληνισμού

/ Επικαιρότητα

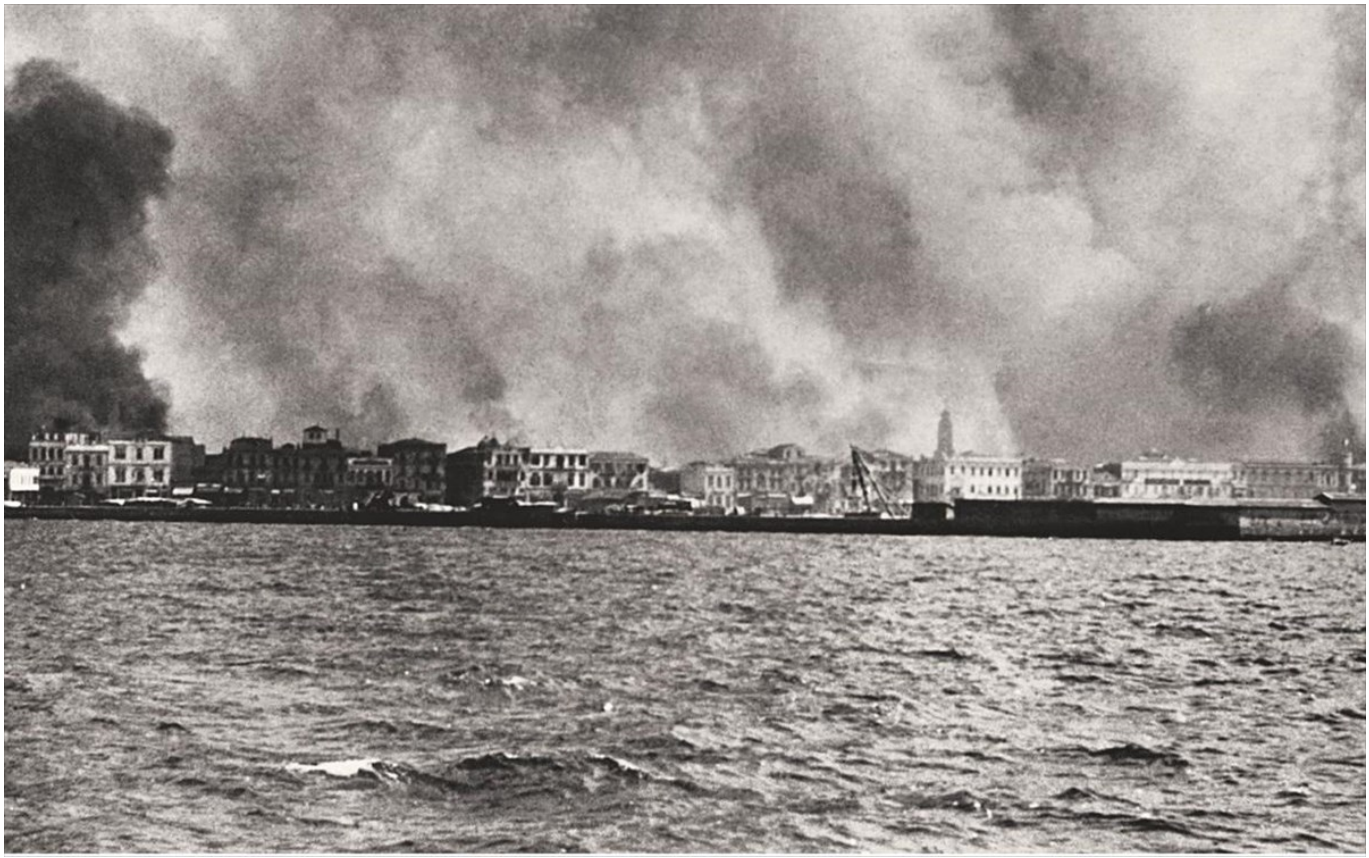

Η 14η Σεπτεμβρίου για την Ορθόδοξη Εκκλησία αποτελεί σπουδαία ημέρα καθώς τιμάται η Παγκόσμια Ύψωση του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού, του συμβόλου της πίστεως που δείχνει τον δρόμο προς την Ανάσταση και τη λύτρωση του ανθρώπου από τα δεινά των παθών.

Για τον Ελληνισμό, η 14η Σεπτεμβρίου, έχει ακόμη μια ιδιαίτερη σημασία. Έχει καθιερωθεί από το 1998 από την Πολιτεία ως ημέρα “εθνικής μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων της Μικράς Ασίας”, η οποία κορυφώθηκε με την καταστροφή της Σμύρνης και τον αφανισμό εκατοντάδων χιλιάδων Ελλήνων και Αρμενίων κατοίκων το 1922. Εκείνες οι μέρες αποτέλεσαν τη Μεγάλη Παρασκευή του Μικρασιατικού Ελληνισμού, με τον φόρο αίματος να είναι μεγάλος. Οι ορδές του Κεμάλ Αττατούρκ δεν υπολόγισαν τίποτα μπροστά στην τύφλωση που τους είχε επιβάλει το μίσος για τον “καθαρισμό” των περιοχών των Μικρασιατικών παραλίων από το Ελληνικό και συνάμα χριστιανικό στοιχείο.

Φέτος συμπληρώνονται εκατό ακριβώς χρόνια από εκείνες τις δραματικές μέρες και ώρες που έμελλαν να σφραγίσουν τις ψυχές χιλιάδων Ελλήνων που έφτασαν στην Μητέρα Πατρίδα ως πρόσφυγες.

Μνήμες Προσφύγων

Στο παρακάτω απόσπασμα από το αρχείο της ΕΡΤ ο συγγραφέας Τζάιλς Μίλτον περιγράφει τις συνθήκες που επικρατούσαν κατά τη διάρκεια της καταστροφής της Σμύρνης το καλοκαίρι του 1922. **Η πρόσφυγας Αλέκα Αποστολίδου** μιλά για τις φρικτές στιγμές που έζησε στην προκυμαία της Σμύρνης και περιγράφει πώς άλλοι άνθρωποι προσπαθούσαν να προωθηθούν στα πλοία των Ξένων Δυνάμεων από όπου ακουγόταν δυνατή μουσική. Από την εκπομπή ”Δυο φορές ξένος”, παραγωγής 2011, σκηνοθεσία Ανδρέας Αποστολίδης, Γιούρι Αβέρωφ.

Σήμερα στο πρόγραμμα της pemptousia.tv στις 22.45 μπορείτε να παρακολουθήσετε το ντοκιμαντέρ: **“Νέα Αλικαρνασσός, στις πύλες του 21ου αιώνα”.** Ένα ταξίδι από την παλιά Αλικαρνασσό της Μικράς Ασίας ως την **Νέα Αλικαρνασσό στο Ηράκλειο της Κρήτης**. Η διαδρομή και ο ξεριζωμός, οι μνήμες και το μέλλον, ο πόνος που έγινε δάκρυ και η νοσταλγία που δημιούργησε νέες εποχές για τους κατοίκους της Παλιάς Αλικαρνασσού είναι το θέμα που πραγματεύεται το ντοκιμαντέρ, που γυρίστηκε υπό την αιγίδα του **Δήμου Αλικαρνασσού.**

Η απόφαση για την καθιέρωση της Ημέρας Μνήμης

Η Ημέρα Εθνικής Μνήμης της Γενοκτονίας των Ελλήνων της Μικράς Ασίας από το Τουρκικό Κράτος καθιερώθηκε με ομόφωνη απόφαση της Βουλής των Ελλήνων στις 24 Σεπτεμβρίου 1998 και τιμάται κάθε χρόνο στις 14 Σεπτεμβρίου.

Την πρωτοβουλία είχαν τρεις βουλευτές του ΠΑΣΟΚ με μικρασιατική καταγωγή, ο Γιάννης Καψής, ο Γιάννης Διαμαντίδης και ο Γιάννης Χαραλάμπους, οι οποίοι

κατέθεσαν τη σχετική πρόταση νόμου στις 12 Μαΐου 1997. Στην εισηγητική έκθεση ανέφεραν, μεταξύ άλλων, ότι:

“Η κατάρρευση των ελληνικών δυνάμεων το 1922 στη Μικρά Ασία, οι σφαγές, λεηλασίες και η προσφυγιά που ακολούθησαν, αποτελούν το αποκορύφωμα μιας συστηματικής προσπάθειας εξόντωσης του ελληνικού στοιχείου από τα χώματα της Μικρά Ασίας, που έβαλε τέρμα στην τρισχιλιετή παρουσία του στην πέραν του Αιγαίου Ελλάδα, μια περιοχή όπου αναπτύχθηκε η ωριμότερη φάση του ελληνικού πολιτισμού [...] την τερατώδη αυτή γερμανική σύλληψη πρώτοι οι Νεότουρκοι ανέλαβαν να κάνουν πράξη. Και κοντά στις βάρβαρες ασιατικές μεθόδους του βίαιου εξισλαμισμού, του γενιτσαρισμού και των κατά τακτά διαστήματα φυλετικών εκκαθαρίσεων ήρθε να προστεθεί η τευτονική ψυχρή μεθοδικότητα με τη λειτουργία των περίφημων ταγμάτων εργασίας”.

Εκκλησία της Ελλάδος: Διδάσκουμε την Ιστορία για να μην επαναληφθεί οποιαδήποτε γενοκτονία

Η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος στο πλαίσιο της συμπλήρωσης 100 χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή εξέδωσε Εγκύκλιο η οποία διαβάστηκε στους Ιερούς Ναούς την Κυριακή προ της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού.

Μεταξύ άλλων, αναφέρει:

Ἀναδεικνύουμε καί προβάλλουμε τήν ἱστορική μνήμη καί τήν ἀλήθεια, ἡ ὁποία ἐλευθερώνει. Γιά νά γνωρίζουν οἱ νεώτερες γενιές ὅτι ἐπί πολλούς αἰῶνες ἡ εὐρύτερη Μικρά Ἀσία, ἀπό τό Αἰγαῖο ἕως τόν Εὐφράτη καί ἀπό τόν Εὔξεινο Πόντο μέχρι τή θάλασσα τῆς Κιλικίας, ὑπῆρξε λίκνο Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καί Ὀρθόδοξης Χριστιανικῆς Παραδόσεως. Μνημονεύουμε ἐνδεικτικῶς τούς ἀρχαίους Ἴωνες φιλοσόφους, τίς περιοδεῖες τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στή Μικρά Ἀσία, τίς Οἰκουμενικές Συνόδους, τούς Ἁγίους πού ἔζησαν, δίδαξαν ἤ καί μαρτύρησαν ἐκεῖ, τούς Καππαδόκες Πατέρες, τίς Αὐτοκρατορίες τῆς Νίκαιας καί τῆς Τραπεζούντας, τά ἑλληνικά σχολεῖα τοῦ 18ου καί 19ου αἰώνα στή Σμύρνη καί σέ ἄλλες πόλεις.

Συγκλονίζει ἀσφαλῶς ἡ Γενοκτονία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, ἡ ὁποία ἄρχισε τό 1914 καί ὁλοκληρώθηκε τό 1923. Δέν ἦταν μία ἀπάντηση τῶν Τούρκων στήν ἀποβίβαση τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ στίς 2 Μαΐου 1919. Ἦταν μία προσχεδιασμένη ἀπό τούς Νεοτούρκους γενοκτονία γιά νά ἐκκαθαρισθεῖ ἡ περιοχή τῆς τότε Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἀπό τίς Χριστιανικές κοινότητες καί κυρίως τούς Ἕλληνες καί τούς Ἀρμενίους.

Εἶναι πραγματικά πολυάριθμοι οἱ Ἕλληνες πού ξεριζώθηκαν ἀπό τά ἁγιασμένα καί πατρογονικά χώματα τῆς καθ’ ἡμᾶς Ἀνατολῆς. Ὅμως, ποτέ δέν ἀπελπίσθηκαν.

Ἤλπισαν καί ἐργάσθηκαν γιά μία νέα ἀρχή καί ἕνα καλύτερο μέλλον μέ πίστη στόν Θεό καί τά κατάφεραν. Ἀντλοῦμε διδάγματα ἀπό τή Χριστιανική εὐλάβεια, τήν ἐργατικότητα καί τή διάθεση ἀναγεννήσεως, τίς ὁποῖες ἐπέδειξαν οἱ ἀδελφοί μας Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἦλθαν ὡς πρόσφυγες ἀπό ὅλα τά σημεῖα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τοῦ Πόντου καί τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Τούς τιμοῦμε διότι συνέβαλαν δημιουργικά στή διαμόρφωση τῆς Νεοελληνικῆς κοινωνίας. Τούς εὐχαριστοῦμε διότι ἔφεραν μαζί τους λείψανα Ἁγίων, ὅπως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ρώσσου στό Νέο Προκόπιο Εὐβοίας, καί θαυματουργές ἱερές εἰκόνες, ὅπως τῆς Παναγίας Σουμελᾶ, μεταδίδοντας «ὀσμήν εὐωδίας πνευματικῆς» στή μητέρα πατρίδα.

Θυμόμαστε τά γεγονότα χωρίς ἐκδικητικότητα, χωρίς φανατισμό. Διδάσκουμε τήν Ἱστορία γιά νά μήν ἐπαναληφθεῖ ὁποιαδήποτε γενοκτονία. Μιλοῦμε στά παιδιά μας γιά τίς συνέπειες τοῦ Διχασμοῦ καί τῆς Διχόνοιας, προσευχόμαστε καί ἐργαζόμαστε γιά νά ὑπάρχει ἐθνική ὁμοψυχία.

Σέ αὐτήν τήν ἐπέτειο, ἐπικαλούμαστε τίς πρεσβεῖες τῶν Ἁγίων τῆς Μικρασίας, ἀπό τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου Σμύρνης τοῦ 2ου αἰώνα μέχρι τοῦ Ἁγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης. Ὑποκλινόμαστε εὐλαβικά στήν ἱερή μνήμη τῶν πατέρων καί τῶν μητέρων μας, πού θανατώθηκαν ἤ ἐξαναγκάσθηκαν νά πάρουν τόν δρόμο τῆς προσφυγιᾶς κατά τή διάρκεια τῆς Γενοκτονίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων φονευθέντων καί ἐκτοπισθέντων, ἀγνοουμένων καί ξεριζωμένων προγόνων μας. Ἄς ἀναπαύει Κύριος ὁ Θεός καί τίς ψυχές τῶν στρατιωτῶν μας, πού ἔπεσαν ἡρωϊκῶς μαχόμενοι κατά τή Μικρασιατική Ἐκστρατεία τοῦ 1919–1922.

Επιμέλεια: Νικόλαος Ζαΐμης

Πηγές: Αρχείο ΕΡΤ, Αρχείο Βουλής των Ελλήνων